

Фомич М. В. кандидат психологічних наук,
доцент, Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
<https://orcid.org/0000-0003-1253-2656>

Марцін М. В. викладач,
Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
<https://orcid.org/0000-0002-9872-3586>

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ ДО СПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ» ТА ЇХНІ СУБ'ЄКТИВНІ ОЧІКУВАННЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ

У статті розкривається проблема розвитку психологічної готовності до специфічної професійної діяльності у майбутніх психологів ДСНС України при вивченні дисципліни «Загальна психологія», можливості розвитку здібностей майбутніх психологів ДСНС України до роботи в специфічних умовах сучасної дійсності, забезпечення їх науковими знаннями, а також розкриваються основні їхні суб'єктивні очікування при вивченні курсу загальної психології.

Ключові слова: психологічна готовність; професійна діяльність; майбутні психологи ДСНС України; загальна психологія; система очікувань суб'єкта навчальної діяльності.

Вступ. В умовах соціальної нестабільності особливого значення набуває підготовка майбутніх психологів ДСНС України в специфічних умовах сучасної дійсності, готових до виконання ефективної професійної діяльності.

З огляду на це зростає потреба у якісній підготовці майбутніх психологів ДСНС України на засадах інтегрованого підходу в процесі вивчення психологічних дисциплін, розвитку їхньої професійної компетентності. Це можливо при умові підготовки майбутніх психологів ДСНС України, які володіють ґрунтовними знаннями, мають глибокі професійні уміння, володіють навичками самонавчання, мають психологічну свідомість. Отже, розвиток психологічної готовності майбутніх психологів ДСНС України до специфічної професійної діяльності набуває особливої актуальності.

Теоретичне підґрунтя. Сучасні умови професійної діяльності заставляють по-новому ставити питання про розвиток психологічної готовності майбутніх психологів ДСНС України до діяльності в специфічних умовах сучасної дійсності.

Аналіз психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми показує, що питання теорії і практики психологічної підготовки у вітчизняній психології стали активно розроблятися в кінці 50 - х – початку 60 - х років минулого століття. Посилена увага до цієї проблеми була викликана ускладненнями професійної діяльності в період бурхливого розвитку науково-технічного прогресу і, як наслідок цього, підвищенням вимог до психологічних характеристик людини. Одна з перших фундаментальних робіт, спрямованих на вивчення психологічної підготовки до діяльності була виконана А. Смирновим; продовжили вивчення цього питання ряд інших авторів: Ф. Іващенко, А. Нехрюк, К. Платонов, Є. Сельков, Д. Фельдш88тейн, В. Чебишева, в галузі психологічної підготовки до професійної діяльності пожежних – А. Самонов, А. Тимченко, А. Євсюков.

Внаслідок цих робіт і склалося загальне розуміння концепції психологічної підготовки, була проаналізована її сутність, цілі і завдання, уточнювався понятійний

Питання психології

апарат, з'являлися напрямки, обґрунтовувалися умови підвищення ефективності та перспективи розвитку.

Також у нашій роботі важливим було вивчення проблеми суб'єктивних очікувань особистості. В науковій літературі вивчені соціальні очікування (експектації) у сфері міжособистісних стосунків (А. Бодальов, Г. Блумер, М. Кондратьєва, Ч. Кулі, М. Кун, Дж. Мід, Т. Шибутані та інші), очікування в структурі індивідуальної свідомості (К. Абульханова - Славська, М. Гомеллаурі, А. Гордієнко, Я. Коломинський, А. Копилова, др.), очікування у контексті життєвої перспективи (Б. Ломов, Е. Сурков, В. Український, та інші), у контексті самодетермінації особистості (А. Карина, М. Кисельова, Н. Шустова, Д. Мак - Клеелланд, Дж. Роттер та інші).

В системі очікувань суб'єкта учбової діяльності А. Левченко виокремлює когнітивний компонент (фонові знання, пов'язані з учбовим предметом та отримані до його вивчення), афективний компонент (емоційно-ціннісне ставлення до предмету), конативний компонент (мотиви та самостійно продуковані цілі вивчення учбової дисципліни).

Дослідження Т. Наумової показало доцільність вивчення очікувань студентів та врахування їх при проектуванні курсу психології в закладі вищої освіти.

Мета статті – полягає у з'ясуванні сутності психологічної готовності до специфічної професійної діяльності у майбутніх психологів ДСНС України та дослідження їхніх суб'єктивних очікувань від вивчення дисципліни «Загальна психологія» у процесі навчання в закладі вищої освіти. Особливу актуальність ця тема набуває у зв'язку з тим, що перед системою вищої освіти стоїть завдання розкриття здібностей кожної людини, забезпечення її максимального розвитку і готовності працювати в умовах екстремальних і кризових ситуацій [1, с. 67].

Методи дослідження. Для розв'язання завдань дослідження використано загальнонаукові методи системно-

структурного аналізу, спрямовані на вивчення і узагальнення роботи авторів статті по розвитку психологічної готовності майбутніх психологів ДСНС України до діяльності в специфічних умовах.

Результати і обговорення. У сучасному суспільстві майбутній психолог ДСНС України має бути готовий до професійної діяльності, а саме повинен мати тверді знання та навички, спрямовувати свої вміння у професійне русло, уміти втілювати в життя свої переконання й прагнення, а також чітко усвідомлювати свою життєву позицію.

Тому важливим аспектом успіху майбутнього психолога ДСНС України у професійній сфері є його готовність до специфічної діяльності, до використання та постійного поповнення й оновлення своєї бази знань і вмінь.

Провідна ідея концепції розвитку психологічної готовності майбутніх психологів ДСНС України до професійної діяльності в специфічних умовах полягає в тому, що зміст освіти майбутніх фахівців має бути орієнтованим на професійну і соціальну мобільність, на попит ринку праці й освітніх послуг, на структуру й характер сучасної професійної діяльності.

Основою змісту розвитку психологічної готовності майбутніх психологів ДСНС України до професійної діяльності в специфічних умовах є державний стандарт вищої освіти, який включає ідеї особистісно-орієнтованої підготовки.

Психологічна готовність виступає одним із критеріїв результативності професійної підготовки майбутніх психологів ДСНС України до професійної діяльності в специфічних умовах є зв'язуючим компонентом між процесом вузівської підготовки і майбутньою працею фахівця, де готовність виступає як позитивна установка на майбутню діяльність. Тому психологічна готовність є необхідною умовою успішної професійної самореалізації майбутніх психологів ДСНС України. Вона є однією з умов забезпечення успішності їхньої фахової діяльності безпосередньо в специфічних умовах.

Питання психології

Професіона діяльність психолога ДСНС України передбачає спілкування з різними людьми в специфічних, не достатньо комфортних, а інколи і просто нестерпних умовах. У зв'язку з цим, майбутні фахівці повинні розвивати в собі готовність «розуміти» самих різних людей, орієнтуватися в способах їхньої життєдіяльності, допомагаючи їм долати життєві труднощі та кризові ситуації. Стати хорошим фахівцем дуже непросто. На певних етапах свого професійного розвитку, наприклад під час навчання у закладі вищої освіти ДСНС України, майбутній фахівець повинен опанувати конкретні напрями роботи, різні методики, які будуть допомагати йому у майбутній професійній діяльності.

Під психологічною готовністю до професійної діяльності науковці розуміють психічний феномен, за допомогою якого пояснюють стійкість діяльності людини в полімотивованому просторі. Так, О. Краснорядцева вважає, що психологічна готовність до професійної діяльності проявляється:

1) у формі установок (як проекції минулого досвіду на ситуацію «тут і зараз»), що передують будь-яким психічним явищам і проявам;

2) у вигляді мотиваційної готовності до «впорядкування» свого образу світу (така готовність дає людині можливість усвідомити сенс і цінність того, що він робить);

3) у вигляді професійно-особистісної готовності до самореалізації через процес персоналізації [2, с. 14].

На думку Н. Кузьміної, психологічна готовність до професійної діяльності характеризується наявністю у фахівця знань, умінь і навичок, що дозволяють йому здійснювати свою діяльність на рівні сучасних вимог науки і техніки [3, с. 78].

А. Деркач при визначенні особистісної готовності виділив умови розвитку готовності до творчої праці, як елементу професійної діяльності психолога:

1) самостійність і критичне засвоєння культури;

2) активну участь у вирішенні суспільно-значущих завдань;

3) спеціальний розвиток творчого потенціалу особистості – її психічних процесів [1, с. 65-66].

Т. Шалавін розуміє психологічну готовність як індивідуалізоване відображення дійсності, що виражає ставлення особистості до тих об'єктів, заради яких розгортається її діяльність і спілкування.

Таке тлумачення передбачає створення в навчальному процесі ситуацій, що забезпечують смислотворчу діяльність, в результаті якої відбувається суб'єктивне присвоєння змісту професійної підготовки і цілісно-особистісний розвиток майбутнього фахівця. Внаслідок цього досягається високий рівень його підготовки. З даної позиції психологічна готовність розглядається як інтегративна професійно значуща властивість особистості, що забезпечує їй розвивальний перехід із системи вузівської підготовки в систему професійної діяльності та включає сукупність професійних знань, практичних умінь і навичок, досвід особистості, особистісні професійно значущі якості.

Отже, провідною складовою готовності до професійної діяльності є психологічна готовність, яка розуміється вченими як комплексне особистісне утворення, як сукупність функціональних та особистісних компонентів.

Психологічна готовність майбутніх психологів ДСНС України це інтегративна професійно-значуща властивість особистості, що забезпечує їй розвивальний перехід із системи вузівської підготовки в систему професійної діяльності та включає сукупність професійних знань, практичних умінь і навичок, досвід особистості, особистісні професійно-значущі якості.

Підготовка майбутніх психологів ДСНС України та розвиток у них психологічної готовності до професійної діяльності в специфічних умовах нерозривно пов'язана з

Питання психології

формуванням у них професійних і психологічних якостей, умінням керувати як своїм психічним станом так і станом постраждалих людей, допомагати долати їм стресові ситуації тощо.

Тому метою дисципліни «Загальна психологія» є розвиток у процесі навчання професійних знань, моральних якостей, базового фундаменту людських вчинків в екстремальних ситуаціях: взяття на себе відповідальності, прояв зібраності і т.п.

До провідних властивостей психіки, які забезпечують успішність дій, відносять оперативне мислення і передбачення реакції (прогнозування). Саме за допомогою цих здібностей людина може за окремими ознаками передбачити хід розвитку майбутніх подій. Тому дуже важливим аспектом при вивченні дисципліни «Загальна психологія» майбутніми психологами ДСНС України є їхнє ставлення до навчального предмету, який сформувався ще до його вивчення, на етапі вибору професії; їхні очікування, які актуалізуються на початковому етапі вивчення загальної психології; життєвий побутовий образ психічної реальності, що склався у них до систематичного вивчення психології: цілі, які вони ставлять перед собою, приступаючи до вивчення загальної психології, закономірності сприйняття, розуміння і застосування ними психологічних знань. В цілому свідомість і попередній досвід суб'єкта навчальної діяльності прирівнюється до локківської «*tabula rasa*». Так як засвоєння нових знань здійснюється на основі їх співвіднесення з минулим досвідом суб'єкта навчальної діяльності, що приступив до вивчення курсу загальної психології, слід ретельно вивчити їхні очікування при цьому [1, с. 65].

Очікування – це одночасно і емоційний стан, і структурно - операціональне утворення. Система очікувань суб'єкта навчальної діяльності складається з когнітивного, афективного і конативного компонентів. Оскільки процес навчання передбачає спілкування майбутнього фахівця

з викладачем, то в системі очікувань може бути виділений і комунікативний компонент.

Когнітивний компонент – фонові знання, пов'язані з навчальним предметом і отримані до його вивчення з різних джерел. Майбутніми психологами ДСНС України фонові знання набувалися у процесі навчання в загальноосвітній школі або в якомусь іншому навчальному закладі (систематизовані фонові знання). В іншому випадку – це стихійне, випадкове накопичення знань, пов'язане з предметом (досвід, література, ЗМІ). На основі фонових знань формується попереднє уявлення про навчальний предмет, його образ.

Афективний компонент – це емоційно-оцінювальне ставлення до предмета, його привабливість для суб'єкта навчальної діяльності.

Конативний компонент – потреба в поглибленні, розширенні, систематизації накопичених раніше знань, мотиви навчання, самостійно продуковані цілі вивчення наукової дисципліни.

Всі три основні компоненти системи очікувань тісно взаємопов'язані, провідним є когнітивний компонент.

При сприйнятті нового предмета сам зміст, безпосередньо сприймається (те, що викладається, міститься і в підручниках) співвідноситься з образом предмету, сформованим до його вивчення. Результат співвідношення виступає як регулятор пізнавальної діяльності суб'єкта. Система очікувань перебудовується. Варіанти реорганізації – це відповідність або невідповідність сприймаємого матеріалу і його попередньо сформованого образу. Варіанти реорганізації можна розглядати як точку перетину на шкалі відповідності – невідповідності безпосередньо змісту навчального предмета і його попередньо сформованого образу.

Специфіка засвоєння майбутніми психологами ДСНС України психологічної теорії визначається не тільки і не скільки її змістом, а тим як вони ставляться до цього змісту, чим сприймає суб'єкт навчальної діяльності психологічні знання. Майбутні

Питання психології

психологи ДСНС України, які приступають до вивчення загальної психології, мають вже сформований побутовий образ психічної реальності як частини образу світу і самопізнання як одну з підструктур когнітивного компонента актуалізованої системи очікувань. Вивчення загальної психології як навчальної дисципліни полягає в сприйнятті і розумінні опису психічних явищ. Сприйняття і розуміння опису складається з відтворення ними прообразу. Прообразом тих описів, з яких складається навчальний курс загальної психології, є психічна реальність. Від того, в якому співвідношенні один до одного виявляться життєвий, побутовий образ психічної реальності і образ, відтворений за описом, складеним з навчальною метою, залежить ефективність засвоєння загальної психології.

З метою дослідження системи очікувань майбутніх психологів ДСНС України, які приступають до вивчення базової предметної дисципліни загальної психології, проводилися лонгітюдне опитування, в яких брали участь студенти першокурсники Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля.

Основний методичний прийом полягав у проведенні опитування перед першою лекцією з загальної психології. Вивчалися уявлення майбутніх психологів ДСНС України стосовно предмету дослідження загальної психології. 24% респондентів правильно відповіли на поставлене питання. Відповіді інших були трохи більш розпорошені, складні за структурою, включали в себе відразу кілька варіантів розуміння предмету загальної психології. Зазначалося, що загальна психологія вивчає відносини між людьми в суспільстві та колективі. У 17,2% відповідей містилися відомості про те, що загальна психологія вивчає психіку, закони психіки, в 14,8% відповідей було зазначено, що загальна психологія вивчає поведінку людей. Ще одна частина опитаних 26,8% вказала на те, що предметом вивчення загальної психології є особистість, індивідуальні особливості, внутрішній світ людини.

На питання про значення дефініції «психіка» не дали відповіді 16,2% опитаних; відповіли, що це «вища нервова діяльність» – 40,5%; дали визначення «властивість діяльності головного мозку», «стан нервової системи» – 18,2%, інші зводили психіку до поведінкових проявів, або намагалися дати визначення психіки через інші психічні якості.

При аналізі мотивів вивчення загальної психології, у майбутніх психологів ДСНС України можна виділити 4 групи: мотиви, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю (62%); мотиви, пов'язані зі спілкуванням (17%); мотиви самопізнання (13%); широкі пізнавальні мотиви (8%). Досліджувалося також ставлення майбутніх психологів ДСНС України до спілкування з викладачем у процесі вивчення загальної психології. Більшість з них погодилося з тим, що допомога викладача при вивченні загальної психології необхідна (64,8%). При цьому виявилася досить численна група тих, хто орієнтований на допомогу викладача лише при вивченні окремих питань (27%), а не усього курсу в цілому (37,8%).

У сучасному суспільстві задоволеність майбутніми психологами ДСНС України своєю професією залежить не тільки від самого процесу навчання, а й від зовнішніх чинників. До них відносяться: умови і особливості навчання у закладі вищої освіти ДСНС України, соціально-психологічні особливості колективу викладачів, рівня матеріально - побутового забезпечення навчального процесу, престижності професії та т.п. Для формування почуття задоволеності професією майбутнім психологам ДСНС України важливо вміти самостверджуватися, самовдосконалюватися, оцінювати свої можливості за першими кроками навчання.

Отримані в ході дослідження результати свідчать про наявність у майбутніх психологів ДСНС України, які розпочинають вивчення загальної психології, очікувань які суттєво впливають на сприйняття ними психологічної теорії. Виявлені очікування невизначені, багатозначні; в системі

Питання психології

очікувань одного і того ж респондента може існувати кілька різних варіантів розуміння предмету загальної психології. Очікування значної частини респондентів не відповідають реальному змісту курсу загальної психології: вони очікують, що будуть слухати не дисципліну загальної, а дисципліну соціальної психології, в той час як вивчення загальної психології традиційно починається з загальнолюдських проблем. Можна припустити, що відмінності в мотивах вивчення загальної психології обумовлені тим, що для побутової свідомості ця наука виступає як свого роду «дзеркало проблем», відображення труднощів соціальної ситуації розвитку суб'єкта.

Таким чином, в залежності від того, чи буде вивчення дисципліни загальної психології відповідати реальним очікуванням майбутніх психологів ДСНС України і яким буде ця відповідність, яка може мати як позитивні (оптимальний рівень активності навчальної діяльності студента), так і негативні (блокування активності) наслідки.

Професійне спрямування навчання психологічних дисциплін забезпечує досягнення базових теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних майбутнім психологам ДСНС України для ефективного засвоєння дисциплін професійної підготовки (предметів спеціалізації), розвитку професійного мислення, професійної самосвідомості та професійної культури. Реалізація професійного спрямування навчання здійснюється через інтегрування змісту фундаментальних та фахових дисциплін, форм та методів навчання відповідно до цілей і завдань фахової підготовки майбутніх психологів ДСНС України.

Висновки. Проведене дослідження показало продуктивність розробки проблем методики викладання загальної психології через психологічне обґрунтування, зокрема, врахування психологічних характеристик суб'єкта навчальної діяльності.

Дослідження очікувань студентів, які починають вивчення загальної психології,

виявило наявність як конкретних, реалістичних очікувань, так і невизначених, дифузних, нереалістичних. При визначенні змістовно - цільових характеристик дисципліни викладач повинен співвідносити їх з очікуваннями майбутніх психологів ДСНС України, з огляду на особливості цих очікувань. Викладач повинен розуміти, що студент спочатку володіє запасом життєвих знань і прагне засвоїти від дисципліни щось нове. Удавана подібність життєвої та наукової психологічної термінології може викликати у студента помилкове відчуття обізнаності, тим самим знизивши його інтерес до дисципліни. В кінці заняття доцільно давати студенту завдання по складанню короткого резюме «Що нового я дізнався на занятті». Можливість застосування отриманих знань на практиці мотивує тих студентів, які очікують, що дисципліна виявиться вкрай важливою у майбутній професійній діяльності.

Підсумовуючи, зазначимо, що психологічна готовність до специфічної професійної діяльності у майбутніх психологів ДСНС України сприяє успішній реалізації професійної спрямованості та здійснення інтегрованого вивчення психологічних дисциплін. Ми вважаємо, що психологічна готовність до специфічної професійної діяльності у майбутніх психологів ДСНС України має важливе значення, адже сприяє закріпленню позитивного ставлення та інтересу до майбутньої професії, вдосконаленню знань, умінь та навичок студентів, розширенню їхнього світогляду та гармонійного розвитку тощо. Перспективою подальших досліджень є обґрунтування інших психологічних умов розвитку готовності до специфічної професійної діяльності у майбутніх психологів ДСНС України на засадах інтегрованого підходу, а також пошуком найбільш ефективних методів навчання і, зокрема, аналізом можливостей застосування активних методів навчання предметам психологічного спрямування.

Питання психології

Список використаних джерел

1. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М. : МПСИ; Воронеж НПО «МОДЭК», 2004. – 752 с.
2. Краснорядцева О. М. Особенности профессионального мышления в условиях психодиагностической деятельности / О. М. Краснорядцева. – Барнаул : БГПУ, 2000. – 69 с.
3. Кузьмина Н. В. Проблемы профессиональной подготовки специалистов в вузах / Н. В. Кузьмина; ред. Н. В. Кузьмина // Проблемы отбора и профессиональной подготовки специалистов в вузах. – Л., 1970. – С. 47–61.

References

1. Derkach A.A. (2004). Akmeologicheskiye osnovy razvityia professyonalnogo [Acmeological bases of professional development] / A.A. Derkach. – M. : MPSY; Voronezh NPO «MODЭК», 2004. – 752 s (in Russian).
2. Krasnoriadtseva O.M. (2000). Osoblyvosti profesiinoho myslennia v umovakh psykhhodiahnostychnoi diialnosti [Features of professional thinking in the conditions of psychodiagnostic activity] / O.M. Krasnoriadtseva. – Barnaul : BGPU, 2000. – 69 s (in Russian).
3. Kuzmyna N.V. (1970). Problemy professyonalnoi podhotovky spetsyalystov v vuzakh [Problems of professional training of specialists in universities] / N.V. Kuzmyna; red. N.V. Kuzmyna // Problemy otbora y professyonalnoi podhotovky spetsyalystov v vuzakh. – L., 1970. – S. 47–61. (in Russian).

Резюме

Фомич Н. В. кандидат психологических наук, доцент,
Черкасский институт пожарной безопасности
имени Героев Чернобыля НУГЗ Украины
Марцин М. В. преподаватель,
Черкасский институт пожарной безопасности
имени Героев Чернобыля НУГЗ Украины

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ГОТОВНОСТЬ БУДУЩИХ ПСИХОЛОГОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ ПО ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ К КОНКРЕТНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ КУРСА «ОБЩАЯ ПСИХОЛОГИЯ» И ИХ СУБЪЕКТИВНЫЕ ОЖИДАНИЯ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ПРОФЕССИОНАЛИЗАЦИИ

В статье раскрывается проблема развития психологической готовности к специфической профессиональной деятельности у будущих психологов ДСНС Украины при изучении дисциплины «Общая психология», возможности развития способностей будущих психологов ДСНС Украины к работе в специфических условиях современной действительности, обеспечения их научными знаниями, а также раскрываются основные их субъективные ожидания при изучении курса общей психологии.

Ключевые слова: психологическая готовность; профессиональная деятельность; будущие психологи ДСНС Украины; общая психология; система ожиданий субъекта учебной деятельности.

Summary

Fomych M. V. Ph. D. in Psychology, Assistant Professor,
Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chernobyl
Heroes of National University of Civil Defence of Ukraine
Martsin M. V. lecturer, Cherkasy Institute of Fire Safety
named after Chernobyl Heroes of National University
of Civil Defence of Ukraine

PSYCHOLOGICAL READINESS OF FUTURE STATE EMERGENCY SERVICE PSYCHOLOGISTS FOR SPECIFIC PROFESSIONAL ACTIVITY IN THE PROCESS OF STUDYING THE COURSE «GENERAL PSYCHOLOGY» AND THEIR SUBJECTIVE EXPECTATIONS AT THE INITIAL STAGE OF PROFESSIONALIZATION

Introduction. In the context of social instability, the training of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine in the specific conditions of modern reality, ready to perform effective professional activities, is of particular significance. There is a growing need for high-quality training of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine on the basis of an integrated approach in the process of studying psychological disciplines, developing their professional competence. It may be achieved under the

Питання психології

following conditions: future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine are supposed to have deep knowledge, professional skills, self-study skills and psychological consciousness. Consequently, the development of the psychological readiness of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine for the specific professional activities becomes particularly relevant.

The purpose consists in the investigating the essence of the psychological readiness for specific professional activities of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine and clarifying their subjective expectations in the process of studying «General Psychology» in a higher education institution. This topic is particularly relevant due to the fact that the system of higher education nowadays is facing the task of revealing the abilities of each person, ensuring their maximum development and readiness to work in extreme and crisis situations.

Methodology. General scientific methods of system-structural analysis were used to solve the research problems, aimed at exploring and summarizing the work of the authors of the article on the development of psychological readiness of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine to work in the specific conditions.

Originality. Nowadays higher education is designed to create appropriate conditions for the psychological training of a competent specialist focused on professional development, self-improvement and a high level of productivity in specific professional activities. Therefore, one of the most urgent problems of higher education is the psychological training of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine, whose professional knowledge and skills would meet the current needs of society. In the process of professional development in a higher educational institution, the future specialist has to master the system of knowledge and skills that are acquired in the process of studying the discipline «General Psychology».

Conclusion. The conducted research revealed the productivity of developing problems in the methodology of teaching general psychology through psychological justification, in particular, taking into account the psychological characteristics of the subject of educational activity. The expectations of the students studying the discipline «General Psychology» disclosed both the concrete and realistic expectations on the one hand, and vague, diffuse, unrealistic ones on the other. While determining the content and target characteristics of the discipline, the teacher should correlate them with the expectations of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine, taking into account the peculiarities of these expectations. The teacher has to consider the student's life experience and his/her expectations to enrich the knowledge in the course of the study. The complicated scientific psychological terminology can lower student's sense of awareness, thereby reducing their interest in the discipline. At the end of the lesson, it is advisable to set a task of writing a short summary «What new Have I learned during the lesson». The possibility of applying the acquired knowledge in practice motivates those students who expect that the discipline will be extremely important in their future professional activities.

It can be concluded that the psychological readiness for specific professional activities of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine contributes to the successful implementation of professional orientation and the implementation of integrated study of psychological disciplines. We believe that the psychological readiness for specific professional activities among future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine has practical educational implications to provide future psychologists the opportunities to practice it in other training programmes, because it contributes to the consolidation of a positive attitude and interest in the future profession, improving the knowledge, skills and abilities of students, expanding their worldview and harmonious development. The prospect of further research is to substantiate other psychological conditions for the development of readiness for specific professional activities of future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine on the basis of an integrated approach, as well as to search the most effective teaching methods and, in particular, analyze the possibilities of using active teaching methods in the psychological subjects.

Key words: *psychological readiness; professional activity; future psychologists of the State Emergency Service of Ukraine; general psychology; the system of expectations of the subject of educational activity.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.
Received/Поступила: : 23.09.21.